

Joakim Caspersen og Christian Wendelborg

Ungdomstrinn i utvikling – betydning for elevene?

Sammenligning av deltagende og ikke-deltakende skoler på
utvalgte tema fra Elevundersøkelsen skoleåret 2015/16

Notat 2016
Mangfold og inkludering

 NTNU Samfunnsforskning AS

Postadresse: NTNU Dragvoll, 7491 Trondheim
Besøksadresse: Dragvoll Allé 38 B

Telefon: 73 59 63 00
Telefaks: 73 59 62 24

E-post: kontakt@samfunn.ntnu.no
Web.: www.samforsk.no

Foretaksnr. NO 986 243 836

NTNU Samfunnsforskning AS
Mangfold og inkludering
Februar 2016

INNHOLD

	side
INNHOLD	iii
TABELLER	iv
Introduksjon	5
Presentasjon av resultater	6
Praktiske arbeidsmåter	7
Variert undervisning	8
Faglig utfordring	9
Relevant undervisning	10
Motivasjon	10
Mestring	11
Vurdering for læring	12
Fortsatt lite avtrykk av Ungdomstrinn i utvikling i Elevundersøkelsen	13
LITTERATUR	15

TABELLER

Tabell		side
Tabell 1.	Deltagende skoler i Ungdomstrinnsatsningen og Elevundersøkelsen 2015-2016	6
Tabell 2	Effektmål og effektstørrelse	7
Tabell 3.	Praktiske arbeidsmåter. Fordeling og gjennomsnitt	8
Tabell 4.	Variert undervisning. Fordeling og gjennomsnitt.	9
Tabell 5.	Faglig utfordring. Fordeling og gjennomsnitt	9
Tabell 6.	Relevant undervisning. Fordeling og gjennomsnitt	10
Tabell 7.	Motivasjon. Fordeling og gjennomsnitt	11
Tabell 8.	Mestring. Fordeling og gjennomsnitt	12
Tabell 9.	Vurdering for læring. Fordeling og gjennomsnitt.	13

Introduksjon

«Ungdomstrinn i utvikling» er en nasjonal satsing der deltakerskolene får tilbud om støtte til lokalt, skolebasert utviklingsarbeid i klasseledelse, regning, lesing og skriving. Formålet er å skape en mer praktisk, relevant og variert undervisning på ungdomstrinnet. De tre sentrale virkemidlene i satsingen er skolebasert kompetanseutvikling, lærende nettverk og pedagogiske ressurser. Tilbud om deltagelse gis til alle skoler med ungdomstrinn i perioden 2013-2017. Skolene blir fordelt i fire puljer og en pulje varer i tre semestre. Det betyr at to puljer til nå har deltatt i satsingen, og en tredje pulje har startet opp. Pulje 1 deltok i 2013 til 2014, mens pulje 2 deltar i 2014 til 2015. Pulje 3 startet opp høsten 2015 og fortsetter til høsten 2016. Flere rapporter er gjort om satsingen (Dahl, Engvik og Holter, 2014a; Dahl, Engvik og Holter, 2014b; Dahl, Engvik, Fjørtoft, Postholm og Wæge, 2014; Postholm, Dahl, Engvik, Fjørtoft, Irgens, Sandvik og Wæge, 2014; Postholm og Normann, 2014a; Postholm og Normann, 2014b; Postholm, 2014; Sjaastad, 2014) og disse er tilgjengelige på Utdanningsdirektoratet sine hjemmesider.¹ Konklusjonene varierer noe i de ulike rapportene, og det pekes på at forankring hos ledelse er en viktig betingelse for en god forankring blant lærerne, og at denne kjeden kanskje ikke er så sterk som man kunne ønske per dags dato (Markussen, Carlsten, Seland, & Sjaastad, 2015; Postholm et al., 2013).

NTNU Samfunnsforskning har i dette notatet sammenlignet resultatene for skoler i Elevundersøkelsen 2015 som er med i ungdomstrinnsatsningen og ikke, på utvalgte indikatorer. Dette er gjort for å belyse om læringsmiljøet for elevene på skolene som er med i satsningen blir bedre og for å se om det er mulig å se forskjeller i elevenes læringsmiljø mellom puljene som deltar, og skoler som ennå ikke er med i satsingen. Notatet fokuserer på endringer fra 2013-2015, og tilsvarende ble gjort i 2014 for eventuelle endringer 2013-2014. På en slik måte kan det undersøkes om skolene som har deltatt til nå har en høyere score på indikatorene. Det ble i 2014 funnet få endringer som kan antas å ha sammenheng med ungdomstrinn i utvikling på de aktuelle indikatorene. Indikatorene er *Praktisk undervisning*, *Variert undervisning*, *Faglig utfordring*, *Relevant undervisning* og *Motivasjon*. I tillegg har vi analysert fordelingene på indekser for *Mestring* og *Vurdering for læring*.

Forskningsspørsmålet blir altså: *Er det forskjeller i fordeling og gjennomsnitt på utvalgte indikatorer for skoler som deltar og ikke deltar i Ungdomstrinn i utvikling?*

Datagrunnlaget for undersøkelsen er hentet fra Elevundersøkelsen 2015-2016, som ble gjennomført høsten 2015. Elevundersøkelsen er en nettbasert spørreundersøkelse hvor elever fra 5. trinn til ut videregående opplæring skal få si sin mening om forhold som er viktige for å lære og å trives på skolen. Det er obligatorisk å gjennomføre Elevundersøkelsen for 7. og 10. trinn, samt for VG1, mens det er frivillig å delta for øvrige trinn. Det er Utdanningsdirektoratet som er ansvarlig for gjennomføringen av

¹ <http://www.udir.no/Tilstand/Forskning/Rapporter/?pr=64196>

Elevundersøkelsen, mens NTNU Samfunnsforskning er ansvarlig for analyser og rapportering. Totalt deltok 415856 elever i Elevundersøkelsen 2015-2016, fra 2952 skoler. 141666 (34) av elevene gikk på ungdomstrinnet (8. til 10. trinn), og det er disse som er undersøkt i dette notatet

I tabell 1 er antall skoler og antall elever på skolene presentert, for skoler som er med i pulje 1, pulje 2, pulje 3 og skoler som (enda) ikke er med (som vi må anta vil være med i pulje 4).

Tabell 1. *Deltagende skoler i Ungdomstrinnsatsningen og Elevundersøkelsen 2015-2016*

	Antall skoler med i Ungdomstrinnsatsningen	Antall skoler koblet med Elevundersøkelsen	Antall elever i Elevundersøkelsen på 8. 9. og 10. trinn	Andel elever per pulje
1. pulje	253	238	34 703	24,5
2. pulje	317	287	41 730	29,5
3. pulje	308	272	32 584	23,0
Ikke med		285	32 649	23,0
Total			141 666	

Presentasjon av resultater

I dette notatet presenteres tabeller som viser prosentfordeling for hvordan elevene har svart på de ulike spørsmålene. Det er også gjennomført analyser av forskjeller og sammenhenger over tid (2013-2015), og mellom grupper. Så å si alle forskjeller vi finner er statistisk signifikante. Når vi bruker begrepet statistisk signifikant resultat mener vi, enkelt sagt, at forskjellen eller sammenhengene ikke skyldes tilfeldigheter. Det vil si at det er ikke tilfeldigheter eller målefeil som gjør at vi finner forskjeller eller sammenhenger, men noen egenskaper i gruppene eller det vi måler. Samtidig er det svakheter ved bare å vise til om resultatene er signifikante eller ikke. Dette gjelder særlig i undersøkelser som Elevundersøkelsen hvor det er over 400 000 elever som har svart på spørsmålene. Med et så stort antall vil selv svært små forskjeller bli signifikante. Det kan bety at signifikante forskjeller kan være trivielle og lite viktige. Derfor kjører vi analyser som måler effektstørrelse. Dette er analyser som måler styrken på forskjellen eller sammenhengen og gir et sikrere mål enn en signifikanstest når utvalget er såpass stort som i dette tilfellet.

I dette notatet brukes Cohens d for å måle styrken i forskjellen mellom to gruppegjennomsnitt. Cohens d kan gi et inntrykk av størrelsen på forskjeller eller styrken i sammenhenger (se Cohen 1988). Tabell 2 viser hvordan vi tolker Cohens d .

Tabell 2   Effektmål og effektstørrelse

Effektmål	Ingen/svak effekt	Liten effekt	Moderat effekt	Stor effekt
Cohens <i>d</i>	0-0.19	0.2-0.49	0.5-0.79	>0.8

I og med at vi er ute etter å belyse forskjeller mellom deltagende skoler og skoler som ikke deltar, sammenligner vi gjennomsnitt for disse skolene. Gjennomsnittet for skolene er laget ved å aggregere elevens svar på hver enkelt skole. For å gi ytterligere informasjon om svarmønstre har vi også presentert fordelinger på indikatorene på elevnivå. I tabellene i notatet er derfor alle fordelinger på spørsmål og indekser presentert på elevnivå på skolene, mens gjennomsnitt og standardavvik er beregnet på elevresultater aggregert til skolenivå.

I analysene er det vi antar er useriøse svar tatt bort. Vi har brukt spørsmålene om forekomst av mobbing som en indikasjon på useriøse svar. Elever som har svart at de mobbes en eller flere ganger i uka av (1) andre elever i klassen, (2) andre elever på skolen, (3) en eller flere lærere og (4) andre voksne på skolen er tatt ut av undersøkelsen. Vi vet at disse elevene har en tendens til å velge ekstremverdier gjennomgående i Elevundersøkelsen, blant annet på mål som i stor grad ikke er forenlig med omfanget av mobbing (svært høy trivsel, gode karakterer og lignende). Sammenlignet med tilsvarende undersøkelse som ble utført i 2015 vil det derfor være noen endringer i desimaler på 2013-resultatene fra Elevundersøkelsen, da denne gruppen ikke var tatt bort her. Gruppene er små, men i og med at de velger ekstremverdier er de betydningsfulle i analysene. I 2015 var det 1243 elever som utgjorde det vi antar er useriøse svar, mens det i 2013 var 1299. Endringene har ingen betydning for de substansielle resultatene, verken i notatet fra 2015 (Elevundersøkelsen 2014), eller for konklusjonene i 2016 (Elevundersøkelsen 2015).

Praktiske arbeidsmåter

Praktisk undervisning er et enkeltspørsmål i Elevundersøkelsen: *Læreren legger til rette for at jeg kan bruke praktiske arbeidsmåter*. Svaralternativene er *I alle eller de fleste fag (5), i mange fag (4), i noen fag (3), i svært få fag (2), ikke i noen fag (1)*. Sammenlignet med Elevundersøkelsen 2013 er retningen på svaralternativene snudd i Elevundersøkelsen 2015.

Tabell 3. Praktiske arbeidsmåter. Fordeling og gjennomsnitt

Praktiske arbeidsmåter	2013				2015			
	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Ikke i noen fag (1)	8,3	8,7	8,2	8,4	5,7	6,4	6,2	6,0
I svært få fag	30,5	30,7	30,0	31,0	24,0	24,9	24,9	24,7
I noen fag	35,7	35,6	35,5	36,0	31,6	32,8	32,2	32,5
I mange fag	17,8	17,8	18,7	17,3	24,9	23,6	23,7	24,6
I alle eller de fleste fag (5)	7,7	7,3	7,5	7,4	13,8	12,2	12,9	12,2
Gjennomsnitt skolenivå	2,85	2,79	2,80	2,79	3,13	3,06	3,03	3,04
Standardavvik skolenivå	1,00	1,01	1,00	0,99	1,05	1,06	1,07	1,04
Cohens <i>d</i> laveste vs høyeste	0,06				0,09			
Cohens <i>d</i> 2013-2015					0,27	0,26	0,22	0,25

Det er ingen forskjeller å snakke om mellom puljene og mellom de som (enda) ikke deltar i satsingen. Innenfor hvert enkelt år er både gjennomsnitt og fordeling så å si helt like, noe som også fremkommer av den lave Cohens *d*. I tabell 3 fremkommer det at det har vært en positiv utvikling i elevenes oppfatning av praktiske arbeidsmåter i undervisningen. Økningen har vært like stor for alle grupper, uavhengig av om skolene har vært med i ungdomstrinnsatsningen eller ikke. Cohens *d* for endringen fra 2013 til 2015 viser at det har vært en liten positiv, fremgang for alle skoler.

Variert undervisning

Variert undervisning er et enkeltspørsmål i Elevundersøkelsen: *Jeg synes at vi jobber med det vi skal lære på forskjellige måter*. Svaralternativene er *Helt enig* (5), *litt enig* (4), *verken enig eller uenig* (3), *litt uenig* (2), *helt uenig* (1). Sammenlignet med Elevundersøkelsen 2013 er retningen på svaralternativene snudd i Elevundersøkelsen 2015.

Tabell 4. Variert undervisning. Fordeling og gjennomsnitt.

Variert undervisning	2013				2015			
	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Ikke i noen fag (1)	6,0	5,7	5,7	6,1	2,6	3,1	3,1	2,8
I svært få fag	12,8	12,7	12,6	12,7	6,8	7,3	7,3	6,9
I noen fag	26,3	27,2	27,0	26,5	18,6	19,3	19,0	18,8
I mange fag	39,1	38,8	39,3	39,1	43,9	44,3	43,9	44,5
I alle eller de fleste fag (5)	15,8	15,6	15,4	15,5	28,1	25,9	26,7	27,0
Gjennomsnitt skolenivå	3,47	3,45	3,44	3,41	3,83	3,81	3,79	3,82
Standardavvik skolenivå	1,03	1,04	1,05	1,05	0,95	0,97	0,98	0,95
Cohens <i>d</i> laveste vs høyeste	0,05				0,04			
Cohens <i>d</i> 2013-2015					0,36	0,36	0,34	0,41

Heller ikke på elevenes oppfatning av variert undervisning i undervisningen er det noe synlig resultat av Ungdomstrinnsatsningen, men på samme måte som for praktisk undervisning er det en generell økning i variasjon i opplæringen i klasserommet. Cohens *d* for endringen fra 2013 til 2015 er her også nærmere dobbelt så stor som for praktisk undervisning, selv om begge endringene kan beskrives som relativt små.

Faglig utfordring

Faglig utfordring er et enkeltspørsmål i Elevundersøkelsen: *Får du nok utfordringer på skolen? Svaralternativene er I alle eller de fleste fag (5), i mange fag (4), i noen fag (3), i svært få fag (2), ikke i noen fag (1).*

Tabell 5. Faglig utfordring. Fordeling og gjennomsnitt

Faglig utfordring	2013				2015			
	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Ikke i noen fag (1)	,8	1,0	,9	,9	,6	,7	,7	,6
I svært få fag	3,1	3,1	3,1	3,1	2,4	2,4	2,3	2,4
I noen fag	19,9	19,6	19,3	19,8	14,6	14,1	14,3	14,4
I mange fag	40,3	40,9	40,3	40,3	39,5	39,7	39,6	39,1
I alle eller de fleste fag (5)	35,8	35,3	36,4	36,0	42,9	43,1	43,0	43,5
Gjennomsnitt skolenivå	4,03	4,05	4,06	4,05	4,18	4,20	4,21	4,20
Standardavvik skolenivå	0,86	0,87	0,88	0,83	0,81	0,82	0,82	0,82
Cohens <i>d</i> laveste vs høyeste	0,03				0,03			
Cohens <i>d</i> 2013-2015					0,18	0,18	0,18	0,18

Oppfatningen av om undervisningen er faglig utfordrende har lite sammenheng med om skolene er med i Ungdomstrinnsatsningen eller ikke. Det har også her vært en viss generell fremgang for alle skoler, men Cohens *d* for endringen fra 2013-2015 viser at den ikke er særlig stor.

Relevant undervisning

Relevant undervisning er en indeks, sammensatt av tre spørsmål: *Jeg synes det vi lærer på skolen er viktig, Det meste jeg lærer på skolen vil jeg få nytte av senere i livet og Samme hvilken jobb jeg får, vil det jeg lærer på skolen være nyttig.* Svaralternativene er *Helt enig (5), litt enig (4), verken enig eller uenig (3), litt uenig (2), helt uenig (1).*

Tabell 6. Relevant undervisning. Fordeling og gjennomsnitt

Relevant undervisning	2013				2015			
	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Ikke i noen fag (1)	4,3	4,1	4,2	4,5	1,8	2,1	2,3	2,0
I svært få fag	10,0	10,2	10,1	10,3	7,1	7,5	7,9	7,8
I noen fag	21,4	21,5	22,0	22,6	21,0	21,0	21,7	21,6
I mange fag	37,7	38,2	38,0	38,1	41,0	42,2	41,1	41,5
I alle eller de fleste fag (5)	26,5	26,0	25,7	24,4	29,1	27,1	27,0	27,1
Gjennomsnitt skolenivå	3,68	3,69	3,67	3,65	3,81	3,82	3,78	3,82
Standardavvik skolenivå	1,00	1,01	1,04	1,00	0,90	0,90	0,93	0,89
Cohens d laveste vs høyeste	0,03				0,04			
Cohens d 2013-2015					0,14	0,14	0,11	0,18

Indeksen for relevant undervisning viser ingen forskjell i elevenes vurdering etter hvorvidt skolene har deltatt i Ungdomstrinnsatsningen eller ikke. Det har vært en viss økning i opplevelsen av at undervisningen er relevant, men denne har skjedd uavhengig av skolenes deltagelse, og kan beskrives som liten.

Motivasjon

Motivasjon er en indeks, sammensatt av tre spørsmål: *Er du interessert i å lære på skolen, Hvor godt liker du skolearbeidet og Jeg gleder meg til å gå på skolen.* Svaralternativene er noe forskjellige for de tre spørsmålene. For det første spørsmålet er svaralternativene *ikke i noen fag (1), i svært få fag (2), i noen fag (3), i mange fag (4), i alle eller de fleste fag (5).* For det andre spørsmålet er svaralternativene *ikke i det hele tatt (1), ikke særlig godt (2), nokså godt (3), godt (4) og svært godt (5).* For det tredje spørsmålet er svaralternativene *helt uenig (1), litt uenig (2), verken enig eller uenig (3), litt enig (4), helt enig (5).*

Tabell 7. *Motivasjon. Fordeling og gjennomsnitt*

Motivasjon	2013				2015			
	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Ikke i noen fag (1)	1,3	1,5	1,5	1,4	1,1	1,4	1,4	1,2
I svært få fag	7,6	7,9	8,1	7,9	6,9	7,1	8,2	7,6
I noen fag	27,7	28,2	29,0	28,8	26,4	28,7	28,3	27,6
I mange fag	49,7	49,5	48,8	48,9	50,6	49,3	49,2	49,7
I alle eller de fleste fag (5)	13,6	13,0	12,7	13,1	15,0	13,6	12,9	13,8
Gjennomsnitt skolenivå	3,58	3,58	3,58	3,57	3,62	3,62	3,57	3,63
Standardavvik skolenivå	0,78	0,79	0,80	0,78	0,78	0,78	0,79	0,77
Cohens <i>d</i> laveste vs høyeste	0,01				0,07			
Cohens <i>d</i> 2013-2015					0,05	0,05	0,01	0,08

På elevenes motivasjon er det ingen forskjeller mellom skolene som deltar i Ungdomstrinnsatsningen eller ikke. I motsetning til på de foregående tabellene (tabell 3 til 6), så er det her ingen generell økning for skolene heller.

Mestring

Mestring er en indeks, satt sammen av tre spørsmål: *Tenk på når du får arbeidsoppgaver på skolen som du skal gjøre på egen hånd. Hvor ofte klarer du oppgavene alene? Tenk på når læreren går gjennom og forklarer nytt stoff på skolen. Hvor ofte forstår du det som læreren gjennomgår og forklarer? Får du lekser som du greier å gjøre på egen hånd?* Svaralternativene på alle tre spørsmålene er *Helt uenig (1), litt uenig (2), verken enig eller uenig (3), litt enig (4), helt enig (5).*

Tabell 8. Mestring. Fordeling og gjennomsnitt

Mestring	2013				2015			
	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Ikke i noen fag (1)	,7	,8	,8	,7	,2	,3	,3	,2
I svært få fag	2,3	2,5	2,3	2,4	1,9	2,1	2,3	2,1
I noen fag	16,0	16,9	17,2	17,2	13,9	15,5	15,5	15,3
I mange fag	64,4	64,6	63,8	63,9	65,2	65,2	64,3	64,5
I alle eller de fleste fag (5)	16,6	15,3	16,0	15,7	18,7	17,0	17,6	17,9
Gjennomsnitt skolenivå	3,92	3,91	3,91	3,91	3,97	3,98	3,96	3,97
Standardavvik skolenivå	0,64	0,65	0,66	0,64	0,60	0,61	0,61	0,60
Cohens <i>d</i> laveste vs høyeste		0,01				0,03		
Cohens <i>d</i> 2013-2015					0,08	0,11	0,08	0,10

Elevenes mestring ser ikke ut til å være relatert til om skolene deltar i Ungdomstrinnsatsningen eller ikke. Det er heller ikke her noen endring for skolene sett under ett.

Vurdering for læring

Vurdering for læring er en indeks, satt sammen av åtte enkeltspørsmål: *Forklarer lærerne hva som er målene i de ulike fagene slik at du forstår dem? Forklarer læreren godt nok hva det legges vekt på når skolearbeidet ditt vurderes? Forteller lærerne deg hva som er bra med arbeidet du gjør? Snakker lærerne med deg om hva du bør gjøre for å bli bedre i fagene? Hvor ofte får du tilbakemeldinger fra lærerne som du kan bruke til å bli bedre i fagene? Får du være med og foreslå hva det skal legges vekt på når arbeidet ditt skal vurderes? Får du være med og vurdere skolearbeidet ditt? Jeg får hjelp av lærerne til å tenke gjennom hvordan jeg utvikler meg i faget.* Svaralternativene er *I alle eller de fleste fag (5), i mange fag (4), i noen fag (3), i svært få fag (2), ikke i noen fag (1)* på alle spørsmålene, bortsett fra spørsmålet *Hvor ofte får du tilbakemeldinger fra lærerne som du kan bruke til å bli bedre i fagene?* Her er svaralternativene *Flere ganger i uken (5), en gang i uken (4), en til tre ganger i måneden (3), to til fire ganger i halvåret (2), sjeldnere (1)*.

Tabell 9. Vurdering for læring. Fordeling og gjennomsnitt.

Vurdering for læring	2013				2015			
	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3	Ikke med	Pulje 1	Pulje 2	Pulje 3
Ikke i noen fag (1)	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,2
I svært få fag	10,9	11,1	10,6	10,6	9,3	10,1	10,1	10,0
I noen fag	39,7	40,9	40,7	40,8	36,5	38,1	37,4	36,6
I mange fag	39,6	38,7	39,2	38,9	42,1	40,9	41,3	42,1
I alle eller de fleste fag (5)	8,5	8,1	8,1	8,4	10,9	9,5	9,9	10,1
Gjennomsnitt skolenivå	3,33	3,32	3,34	3,34	3,41	3,41	3,40	3,41
Standardavvik skolenivå	0,74	0,75	0,75	0,75	0,75	0,76	0,77	0,75
Cohens <i>d</i> laveste vs høyeste	0,02				0,01			
Cohens <i>d</i> 2013-2015					0,11	0,12	0,08	0,09

Elevenes oppfatning av om de får vurdering for læring i undervisningen har ingen sammenheng med om skolene deltar i Ungdomstrinnsatsningen eller ikke. Det har vært noe økning i elevenes vurdering av dette fra 2013-2015, men økningen er ikke særlig stor, slik Cohens *d* viser.

Fortsatt lite avtrykk av Ungdomstrinn i utvikling i Elevundersøkelsen

I dette notatet har vi med relativt enkle metoder sett om det er mulig å finne forskjeller mellom skoler som deltar/har deltatt i satsningen Ungdomstrinn i utvikling og skoler som ikke har deltatt. Undersøkelsen er basert på elevenes svar i Elevundersøkelsen 2013 og 2015. I våre undersøkelser av indikatorene *Praktisk undervisning*, *Variert undervisning*, *Faglig utfordring*, *Relevant undervisning*, *Motivasjon*, *Mestring* og *Vurdering for læring* finner vi ingen forskjeller mellom skoler som har deltatt i satsningen Ungdomstrinn i utvikling og ikke. På indikatorene *Praktisk undervisning* og *Variert undervisning* er det en ganske klar fremgang fra Elevundersøkelsen i 2013 til Elevundersøkelsen i 2015, men dette er en fremgang vi finner for alle skoler og elever på ungdomstrinnet, ikke bare for de som deltar i satsningen. Det er også en positiv tendens, om enn svakere, på indikatorene *Faglig utfordring*, *Relevant undervisning* og *Vurdering for læring*. Alle resultater er så å si identiske med tilsvarende undersøkelse i 2014, og selv om det for pulje 1 har gått lenger tid siden deltagelsen i Ungdomstrinn i Utvikling, er det lite som tyder på at det er en effekt å spore på elevenes svar i elevundersøkelsen, alle skoler sett under ett.

Som diskutert i 2014-notatet betyr ikke det at vi ikke finner noen gjennomsnittsforskjeller mellom skolene som deltar og ikke deltar at deltagelse i satsningen ikke har betydning.

Det har gått svært kort tid siden skolene deltok i satsingen, og skolene i pulje 3 deltar fortsatt. Effekter på skolenivå er kanskje ikke naturlig å forvente på et så kort tidsrom, og senere undersøkelser av skolene, i fremtidige gjennomføringer av

Elevundersøkelsen, vil muligens kunne finne andre resultater. Samtidig peker de manglende utslagene i pulje 1 i en annen retning. Et mer interessant spor, som NTNU Samfunnsforskning skal følge opp i det videre arbeidet med Elevundersøkelsen i 2016, er hvorvidt deltakelsen har hatt ulik betydning for ulike skoler. Gjennom mer fokuserte analyser, der vi identifiserer skoler som faktisk har hatt en endring innen hver pulje, kan vi gå nærmere inn på endringene både statistisk og kvalitativt, noe som vil kunne gi mer kunnskap om hvilke betingelser som må være til stede på skolenivå for at man skal få en positiv effekt av deltagelse i satsningen. Resultatene fra disse undersøkelsene vil bli rapportert senere i 2016.

Oppsummert viser altså dette notatet ingen forskjell mellom skoler som har deltatt og ikke i satsningen Ungdomstrinn i utvikling. På noen indikatorer har det vært en positiv utvikling, men dette gjelder alle skoler på ungdomstrinnet, ikke bare deltakerskolene.

LITTERATUR

- Dahl, Engvik og Holter (2014). Kartlegging av kompetansemiljøenes arbeid med skolebasert kompetanseutvikling - høsten 2013. Trondheim, NTNU
- Dahl, Engvik, Fjørtoft, Postholm og Wæge (2013). Å bidra til skolebasert kompetanseutvikling. En kartlegging av lærerutdanningsinstitusjoners ressurser. Trondheim, NTNU.
- Markussen, E., Carlsten, T. C., Seland, I., & Sjaastad, J. (2015). Fra politisk visjon til virkeligheten i klasserommet: Evaluering av virkemidlene i Ungdomstrinn i utvikling. Delrapport 2. NIFU-rapport 27, 2015.
- Postholm, Dahl, Engvik, Fjørtoft, Irgens, Sandvik og Wæge (2013). En gavepakke til ungdomstrinnet? En undersøkelse av den skolebaserte kompetanseutviklingen på ungdomstrinnet i piloten 2012/2013. Trondheim, NTNU.
- Postholm og Normann (2014a). Rapportering fra Nettverk for kompetansemiljøer i den skolebaserte kompetanseutviklingen på ungdomstrinnet. Trondheim, NTNU
- Postholm og Normann, (2014b). Rapportering fra Nettverk for kompetansemiljøer i den skolebaserte kompetanseutviklingen på ungdomstrinnet. Trondheim, NTNU.
- Postholm (2014). Rapportering fra skolebasert kompetanseutvikling på ungdomstrinnet. Praksisfortellinger: lærerutdannere og ledere og lærere forteller. Trondheim, NTNU.
- Sjaastad (2014). Delrapport 1- Ungdomstrinn i utvikling. Resultater fra «Spørsmål til Skole-Norge våren 2014» . Oslo, NIFU-arbeidsnotat 1/2014.
- Wendelborg (2015). Mobbing, krenkelser og arbeidsro i skolen. Analyse av Elevundersøkelsen skoleåret 2014/2015. NTNU Samfunnsforskning, Mangfold og inkludering.